

OBJEKAT MEŠOVITE NAMENE U NOVOM SADU**MIXED-USE BUILDING IN NOVI SAD**Ivana Martinović, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad***Oblast – ARHITEKTURA**

Kratak sadržaj – Rad se sa jedne strane bavi istraživanjem tipologija objekata mešovite namene, njegovim impaktima na život ljudi i životnu okolinu. Sa druge strane, rad se bavi projektним rešenjem objekta mešovite namene u samom centru Novog Sada, koji za cilj ima podizanje kvaliteta života na viši nivo, podizanje ekološke svesti i uticaj na poboljšanje i razvoj gradskih tkiva i načina života. U datoj strukturi, uz primaran program stanovanja, bilo je neophodno isprojektovati i uklopiti druge sadržaje prilagođene potrebama grada Novog Sada i njegovog stanovništva.

Ključne reči: *Objekat mešovite namene; uticajni faktori; projektovanje; kombinovanje namena*

Abstract – On the one hand, the work deals with the research of typologies of mixed-use buildings, their effects on people's lives and the environment. On the other hand, the work deals with the design solution of a mixed-use facility in the very centre of city Novi Sad, which aims to raise the quality of life to a higher level, raise environmental awareness and influence the improvement and development of city tissues and lifestyles. In the given structure, along with the primary housing program, it was necessary to design and incorporate other contents adapted to the needs of the city of Novi Sad and its population.

Keywords: *Mixed-use building, influences, designing, combining purposes*

1. UVOD

Svi prostori, naselja, gradovi, čitave države i celokupno okruženje od najranijih doba do sadašnjeg trenutka, tokom celokupne istorije menjali su se i prolazili kroz mnogobrojne, raznovrsne promene i modifikacije. U periodima svog nastanka i razvoja, staništa ljudi su se prilagođavala i bila oblikovana u odnosu na tadašnje načine i uslove života uslovljena mnogim kulturološkim, ekonomskim, društvenim, urbanističkim i mnogim drugim faktorima. Kao takva menjala su se i razvijala primenjujući mnogobrojne intervencije.

Nova otkrića, izumi i nove tehnologije imali su ogromne doprinose u unapređenju čovečanstva, ostavljajući kroz istoriju enormne promene, tragove i konstantnu težnju za podsticanjem poboljšanja i olašavanja uslova za život.

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bila dr Saša Medić, docent.

Porast populacije i broja stanovništva uslovio je širenje naseljenih mesta. Građenje stambenih jedinica uz izume novih materijala i novih saznanja prelazilo je na viši, napredniji nivo stvarajući bolje mogućnosti, više pogodnosti i veći broj varijacija.

Polako, jednoporični objekti zamenjivani su višeporičnim objektima, dok je razvoj grada i njegove deltnosti zahtevao nova zanimanja i radna mesta. Razvili su se različiti tipovi komercijalnih, stambenih, poslovnih, trgovinskih, ugostiteljskih, industrijskih, sportskih, kulturnih, zdravstvenih, poljoprivrednih namena, koji se sve više usavršavaju, kombinuju i prilagođavaju.

Prateći dimaniku svakodnevnog života ljudi, dotadašnji način građenja, organizacija gradova i objekata nije bajkovito ispunjavala lagodniji život stanovništva, što je promenilo organizaciju izgradnje objekata, gradskih četvrti pa čak i celih gradova mešanjem namene i funkcije objekata u različitim pravcima.

2. UTICAJI

Ova oblast istraživanja postavlja pitanja o uticaja arhitekture na ljude, uticaju spoljašnjih i zatvorenih prostora u kognitivnom, emocionalnom i socijalnom smislu. Prostori moraju biti projektovani tako da imaju najpozitivniji efekat na ljude i njihov zajednički život. Da biste se osećali udobno u okruženju, nije potrebna samo prijatna unutrašnja klima.

Svetlost, biljke, materijali, metode izgradnje, temperatura i uslovi vazduha takođe igraju ulogu za dobrobit i zdravlje. Loše osmišljena i inferiorna arhitektura, u kombinaciji sa drugim faktorima, može da podstakne stres, iscrpljenost, u stanju je da izazove psihosomatske simptome, pa čak i da podstakne fizičku nelagodnost.

2.1. Urbanistički faktori

Iako su ranije bile više zastupljene monofunkcionalne gradske četvrti i objekti, promenom pristupa i mešanjem novih funkcija gradske četvrti sa svojim karakteristikama postale su ubodno mesto za život.

Ponajviše su se kombinovale stambene, poslovne, kulturne i obrazovne funkcije kao najznačajnije, a potom i ostale. Kao rezultat ovakvih intervencija, takve četvrti privlačile su više ljudi u različita doba dana, a oblikovao se novi bolji oblik društvenog života.

Zahvaljujući skladnim spojevima projekta sa svojom samom okolinom, bezbednost se povećala, lokalna preduzeća su bolje funkcionisala, dok su trgovci, parkovi i ostali zajednički prostori preuzeli značajnu ulogu u svakodnevnom životu.

Revitalizacija objekata u gradu postaje sve popularnija, kao proces obnove čiji krajnji cilj predstavlja umanjene građenja, gde su konceptom mešovite namene neretko napuštene, stare zgrade zamenjene multifunkcionalnim strukturama.

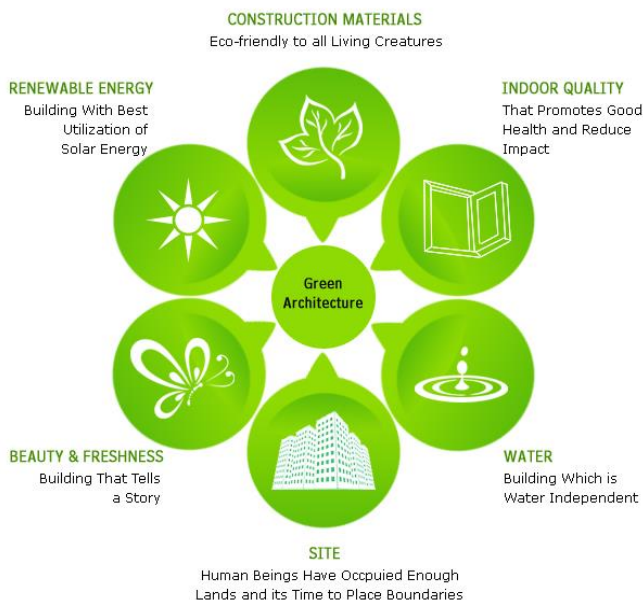
Smanjena raspoloživost zemljišta, aglomeracija, opasnosti koje proizilaze iz prenatog i preteranog rasta gradova, argumenti su koji se zalažu za opstanak i veću primenu koncepta mešovite održive gradnje i revitalizacije. Povećanje revitalizacije i dodavanja funkcija već postojećim prostorima utiče na smanjenje broja objekata i postaje pozitivan smer oblikovanja budućnosti urbanizma.

2.2. Socio-kulturološki faktori

U savremenom kontekstu ljudskih prava, jednakosti, razvijene tehnologije i komunikacije, životni stil postaje sastavna odlika identiteta svakog pojedinca, imajući veće individualnosti nego što je to bilo ranije, što ide u prilog konzumerizmu.

Slika 2. Ekološki materijali

Slika 1. Dijagramski prikaz zelene arhitekture

Stoga, osnova tog potrošačkog segmenta životnih stilova jeste upravo težnja za materijalnim stvarima i ugodnosti kako bismo zatvorili prazninu koja je nastala savremenim načinom života. Savremeno potrošačko društvo karakteriše preokret od potrošnje kao egzistencijalne potrebe, do potrošnje kao stila života. Planiranje mešovite namene okuplja ljude različitih kultura, starosnih grupa,

2.3. Ekološki faktori

Širenje naselja uslovalo je sve veću migraciju stanovništva u gradove. Jedan od faktora ogleđa se u umanjenom korišćenju automobila kao glavnog oblika prevoznog sredstva, upućujući na korišćenje gradskog prevoza ili nekog drugog ekološkijeg prevoznog sredstva. Kao rezultat te primene značajno je smanjen intenzitet buke u gradu i emisija štetnih gasova koji mogu biti veoma nepovoljni po svoju okolinu na duže staze. Odabir odlaska na obližnje destinacije, upotrebom drugih prevoznih sredstava kao što su bicikli, roleri, trotinet, gradski prevoz ili ipak pešačenjem direktno pozitivno utičemo na poboljšanje svog zdravlja fizički i mentalno i održavamo telesnu vitalnost. Koncept mešovite namene prati trend upotrebe ekoloških građevinskih materijala i održive gradnje. Smanjuje se emisija štetnog ugljen-dioksida u čemu dosta pomaže povećana upotreba zelenila kao sastavnog dela struktura ili struktura tipa „zelene arhitekture“ [1]. Upotreba ekoloških i lokalnih materijala smanjuje cenu transporta i zagađenja.

zanimanja, ciljeva. Zajednica utiče na jačanje zajednice i komšijskih odnosa, doprinoseći osećajima bliskosti, pripadnosti i sigurnosti.

3. KONCEPT: OBJEKAT MEŠOVITE NAMENE U NOVOM SADU

Koncept projekta leži u razumevanju i razmatranju svih postojećih programa društvenih, istorijskih, ambijentalnih, ekoloških i mnogih sličnih uticaja koji deluju na lokaciju i njen kontekst. Nakon detaljnog analiziranja namena prostora i temeljnog promišljanja odabira programa, njihovog uklapanja i međusobnog uticaja, za zadatu strukturu, pored pretežnog programa stanovanja, odabrani su programi ugostiteljskih i trgovinskih delatnosti, kao i programi za relaksaciju i rekreaciju.

Realizovan kroz lagan, fluidan i razigran sklop programa, koncept strukture mešovite namene u sebi krije inovacije sa kojima se posetioci upoznaju direktnim korišćenjem složene strukture. Sastavni deo ovog hibrida čine zelena pijaca, restoran, spa, velnes i sportski centar, skladno implementirani u ovu elegantnu strukturu.

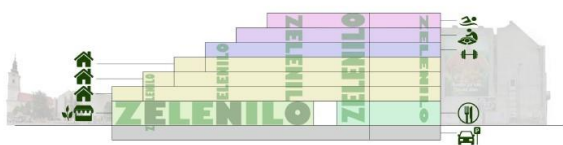
Estetski superiorna, čista i elegantna struktura oduše utiskom lakoće, lebdjenja i mira uz fantastičnu panoramu grada. Igra svetlosti i šarenih senki prolamajući se kroz zeleni omotač, daju potpuno jedinstven, nesvakidašnji prizor i doživljaj strukture i okoline.

Koncept zelenog počevši od zelene pijace, svoju priču započinje ulaznim delom pozivajući sve ka sebi. Prožimanjem kroz celokupan prostor, pruža mogućnost

odabira individualnog načina uživanja u njemu. Zelene oaze mogu biti mesta socijalizacije i relaksacije na zajedničkim prostorijama ili terasama u okviru strukture. Sa druge strane, zelene terase služe kao vizuelna i zvučna barijera stanarima, koje u sintezi sa stambenim jedinicama oživljavaju prostor i ugođaj boravka u njemu.

Mobilni drveni brisoleji, u funkciji kao dupla fasada, pružaju nove načine korišćenja prostora po šemama kretanja, ponašanja i različitih potreba privatnosti korisnika.

Cela struktura oslonjena je na vitku betonsku konstrukciju skeletnog sistema gradnje. Novonastali koncept, kao forma koja govori i poziva ka sebi, predstavlja rezultat sistema uticaja i konceptualnog procesa upotrebe, adaptacije i razvoja pod uticajem svremenog urbanog gradskog života.

Slika 3. Dijagramski prikaz kombinovanja programa objekta mešovite namene

5. ZAKLJUČAK

Celokupno sagledano, kroz proučavanje i detaljne analize gradova, objekata, društva, njihovih potreba i stilova života, primetila sam da za razliku od nekada, kada se ulagalo u kvalitet stanovanja, funkcionalnosti i udobnosti prostornih jedinica, današnje društvo susreće se sa novim vidom problema. Raznovrsni politički uticaji i intresni, svakodnevnih problema oko zarade novca postaju sve osetniji u različitim sferama života. Savremeno doba karakterišu masovna proizvodnja i potrošnja, u kom potrošačko društvo predstavlja metu proizvođača od čije potražnje zavise uspehi kompanija.

Izgrađen je svet u kome se nameće sve više i više potreba, a čini mi se da se pruža sve manje i manje. Potrošnja postaje mnogo veća, a sreća pojedinaca izjednačava se sa količinom materijalnih dobara. Cene kvadrata postaju vrtoglavo veće, dok kvalitet života, boravka, rada, zabave i samih prostora značajno opada.

Kako stambeni, tako i poslovni i svi drugi prostori postaju sve manji, nefunkcionalniji, pretrpaniji, kako bi se prodalo što više prostornih jedinica radi ostvarenja veće zarade. Neretko, problematika se javlja u vidu nehumanih i loših uslova za život, kao posledica celokupnog sagledanja kroz profit i veću zaradu. Potpuno se zanemaruje pojedinac koji provodi vreme u takvim prostorima, uticaji na njegov kvalitet života, na sopstveno zadovoljstvo. Cenu, značaj i kvalitet života zamenili smo količinom materijalnih bogatstava. Shodno tome, projekat

je realizovan u potpunoj kontradikciji sa ovime, kao odgovor na potrebu da vratimo neke vrednosti i ne dopustimo da ih izgubimo.

Stoga čitav koncept, odabir mešovite funkcije sa svojim benefitima i njihovo uklapanje, pa sve do najsitnijih detalja projektovano je sa suprotnim ciljem, sa ciljem razrešenja jednog ozbiljnog problema i osvešćivanja društva kao žrtve preteranih konzumerističkih pravaca i intresnih sfera. Krajnji cilj je bio zdrava i humana kreacija prostora mešovite namene, koji će doprineti poboljšanju uslova života, unapređenju arhitektonskih i urbanističkih rešenja gradova, tako i brigu i pozitivan impakt na ljudska osećanja, potrebe, zadovoljstva, fizičko i mentalno zdravlje.

Takođe kako bi ovakav vid projektovanja struktura imao pozitivne uticaje na čoveka kao pojedinca, tako bi imao i na životnu sredinu i čitav savremeni svet, iz čega bi se izrodilo mnogo zdravije društveno okruženje, mnogo veća dostignuća i otkrića, podstaknuti zdravim namerama i intresima.

Slika 4. 3D prikaz projektovnog rešenja objekta mešovite namene u Novom Sadu

6. LITERATURA

- [1] J. Craven, „A Primer on Green Architecture and Green Design“ ThoughtCo.

Kratka biografija:

Ivana Martinović rođena je u Novom Sadu 1998. godine. Master rad na Fakultetu tehničkih nauka iz oblasti Arhitekture – Arhitektonsko projektovanje odbranila je 2022. godine.
kontakt: martinovic.ivana220@gmail.com